

SLOVO KNĚZE

Vánoce = dar spásy

Svatý apoštol Pavel nám v listě Titovi sděluje: Projevila se доброта Boha, našeho spasitele, a jeho láska k lidem; ne (snad proto), že my jsme vykonali něco dobrého, ale ze svého milosrdenství nás spasil v koupeli znovuzrození a obnovení Duchem Svatým. Toho na nás vylil v hojnosti skrze našeho spasitele Ježíše Krista, abychom – ospravedlnění jeho milostí – dostali jako dědictví vytoužený věčný život.

Pavel nám připomíná koupel znovuzrození, tj. náš křest. Mluví také o spáse a nakonec o věčném životě.

Člověk si hraje tak trochu na Boha, protože dokáže umělé oplodnění, dokáže vynalézt vakcíny a jiné léky na různé nemoci. Jsme si však vědomi toho, že on jen kopíruje to, co již Bůh vložil do svého stvoření. Člověk postupně odhaluje souvislosti, ale je daleko, aby nabyl plného porozumění. Když už člověk nezvládá dávat do souvislostí všechny své poznatky, vytvořil umělou inteligenci, do které vložil vše, co dokázal pochopit, ale ani ona nedá pravé porozumění. Jsme si vědomi toho, že rozumíme jen částečně.

Když Pavel mluví o spáse, znovuzrození a věčném životě, mluví o účasti na Božím životě. Bůh proniká vše, co stvořil, rozumí tomu a nejen to, on všemu dává dech života, je příčinou i cílem. A člověku dává podíl na svém bytí a to mimořádným způsobem, tj. vlitím svého Ducha Svatého, obnovením mysli, která je ve své podstatě dokonalá, ale zároveň zkažená hříchem. Bůh pozvedá myšlenky člověka od marnosti k věčnosti. My lidé můžeme tisíckrátě dokola říkat druhým – nemáš krást, neber drogy, nezabíjej, a děje se spíše opak. Ale Bůh dává do srdce člověka vlitou milost, díky které to člověk dělá svobodně, svobodně miluje, omezuje sebe, aby z lásky daroval sebe druhému člověku a zároveň neškodil. Člověk dokáže vše pokřivit, ale také rozvíjet. Spása je tedy dar, když Bůh vlévá do našich myslí a srdcí lásku, poznání že jsme milováni jako první a dává nám také sílu bojovat proti silám, které nás chtějí svést k opaku lásky. Jsme si vědomi, že v nás i ve světě probíhá zápas, který nekončí. Ale díky víře v Ježíše Krista, který přemohl hřích, zlo a smrt, máme v sobě něco, čemu můžeme říkat: síla k dobru. Nemusíme se neustále ohlížet, zkoumat, protože poznání dobra je v nás,

je dané Bohem, je vlité do našeho srdce. Ovšem jsme vystavení větru pokušení a zpochybnění, ale kdykoliv se vrátíme k Bohu skrze Ježíše Krista, jsme naplnění poznáním Svatého Ducha, jsme zakořeněni, jsme ujištěni ve věčném dobru, kterým je Bůh.

Pavel mluví o věčném životě. Mít účast na životě Boha je již začátkem věčného života. Ten, který nám dal tak dokonalou inteligenci a schopnost milovat, je věčný Bůh. On si nelibuje v tom, že člověk umírá. V Ježíši nám slibuje věčné příbytky v domě svého Otce. To, co je v nás podobné Bohu ve svobodě a schopnosti milovat, nemůže umřít, protože je z Boha. To je také poselství vánoc – život věčný.

Děkujeme proto Bohu za lásku, kterou nám projevil v koupeli znovuzrození a obnovení Duchem Svatým. Toho na nás vylil v hojnosti skrze našeho spasitele Ježíše Krista, abychom – ospravedlnění jeho milostí – dostali jako dědictví vytoužený věčný život.

*Homilie pronesená 24. 12. 2024
Ján Halama SVD, farář*

Svaté roky – jak to vše začalo

Roky, kdy se lámala staletí – o tisíciletí nemluvě – vyvolávaly u středověkého člověka obavy a nejistoty. Znáť to bylo zejména kolem roku 1000, kdy někteří očekávali konec světa a druhý příchod Krista. Když svět pokračoval ve své strastiplné cestě dál, situace se zklidnila. Před rokem 1200 ovšem opět sledujeme jakýsi neklid. Obavy pak zesílily s blížícím se rokem 1300.

Středověký člověk rád putoval. Do Svaté země, ale i na další místa, nejčastěji k hrobům křesťanských mučedníků. Řím byl asi nejvyhledávanější. Ostatně jsou zde pohřbeni sv. Petr a sv. Pavel, na kterých stojí katolická církev. Pout' byla chápána jako úkon pokání a možnost duchovního očištění. Poutníci přicházeli na hroby mučedníků s prosbou o jejich mocnou přímluvu, s nadějí, že právě zde jim bude odpuštěno.

Vraťme se před rok 1300. Obavy z příchodu nového století vedly k tomu, že do Věčného města začalo proudit čím dál více poutníků. Po tehdejší Evropě se začala spontánně šířit zvěst, že kdo teď vykoná pout'

do Říma, dosáhne úplného odpuštění hříchů (mnozí se odvolávali na to, že to tak bylo i před sto lety). Davy zbožných poutníků se dožadovaly požehnání Svatého Otce. Bonifác VIII. byl zaskočen, svolal konzistoř kardinálů a snažil se situaci řešit. Žádný dokument o tom, že by se v roce 1200 udělovaly speciální odpustky, se nenašel. Ovšem vyvrátit davu jeho tvrzení si nikdo netroufl. 22. února 1300 tak papež bulou *Antiquorum habet fida relatio* vyhlásil historicky první oficiální Svatý (Jubilejní) rok, který se měl opakovat jednou za sto let. Ti, kdo chtěli získat úplné odpuštění trestů za hříchy, pokud byli obyvateli Říma, museli ve Svatém roce navštívit 30krát baziliky sv. Petra a sv. Pavla. Poutníci, kteří do Říma připutovali, je museli navštívit alespoň 15krát. Podle zpráv dobových kronikářů mohlo přijít na dva miliony poutníků. Obdivuhodné číslo!

Následující Svatý rok se měl konat za sto let, ale došlo ke změně. Nedlouho po roce 1300 papežové přesídlili do Avignonu. V roce 1342 stanul v čele katolické církve Klement VI., který se výrazně zapsal i do historie našich zemí (povýšil pražské biskupství na arcibiskupství, ustanovil na žádost Karla IV. v Praze univerzitu aj.). A právě k němu vyslal římský lid poselstvo s žádostí o jeho navrácení do Věčného města a vyhlášení Svatého roku již v roce 1350 (celkem logicky se římský patriciové domnívali, že tím uspiší jeho návrat; co by byl Svatý rok v Římě bez papeže). Papež vyhověl jen druhému přání. Zkrácení intervalu poté mimo jiné zdůvodnil i odkazem na starozákonní zmínky o židovském jubilejním roce, kdy jednou za padesát let docházelo k osvobození všech otroků, odpuštění dluhů atd. V tomto roce máme i první zmínku o otevření „Svaté brány“ v Lateránské bazilice (která tehdy přibyla k povinně navštěvovaným chrámům).

Další, třetí Svatý rok, se překvapivě nekonal v roce 1400, ale již v roce 1390. Nacházíme za ním i českou stopu. Papež se opět usadil v Římě (a ve Francii byl zvolen vzdoropapež; nastalo schizma). Roku 1378 usedl na Petrův stolec Urban VI. Nebyl příliš oblíbený, ale do okruhu jeho spolupracovníků patřil i pražský arcibiskup Jan z Jenštejna. I díky Janovi zavedl papež nový svátek Navštívení Panny Marie a na počest tohoto svátku vyhlásil Svatý rok již v roce 1390. A ustanovil ještě jednu důležitou věc, Svatý rok se měl opakovat jednou za 33 let. Ale... Urban VI. se Svatého roku nedočkal, umírá a na jeho místo je zvolen Bonifác IX. V roce 1390 doputovalo do Věčného města mnoho Čechů, včetně

arcibiskupa Jana (a snad i jeho generálního vikáře Johánka z Pomuka). Víme, že se do Říma vydalo také minimálně dvanáct kolínských poutníků (alespoň tolik si jich nechalo zapsat do radního manuálu tzv. poutnickou závět', pro případ, že by cestou zemřeli).

Rok 1390 přešel a blížil se rok 1400, mezi lidmi opětně sílily obavy a neklid, ale podle nového nařízení se měl následující Svatý rok konat až v roce 1423. Jenže tou dobou se začalo šířit severní Itálií zvláštní lidové charismatické hnutí. Od města k městu putovali poutníci odění v bílý šat, nesli kříže, bičovali se a vyzývali k pokání. Dorazili i do Říma a žádali na papeži odpustky Svatého roku. Bonifác IX. k nim byl zpočátku zdrženlivý, ale když se za ně postavili přední představitelé města (a také někteří biskupové), rozhodl se vyhlásit Svatý rok i v roce 1400. Možná i tehdy sem nějaký Koliňan dorazil. Z roku 1397 máme doloženou závět', v které jistý kolínský měšťan Nethes odkázal obnos na pouť za spásu své duše do Říma v nejbližším jubilejním roce (poutnictví „na zakázku“ /v zastoupení/ bylo tehdy běžné).

Další Svatý rok se již konal v předepsaném roce 1423. Češi se ho neúčastnili, měli jiné starosti, v Čechách zuřily husitské války. Následoval rok 1450, který ovšem také nesesí na předepsaný interval a poté přišly jubilejní roky 1475, 1500 atd. To již bylo v platnosti nové ustanovení Pavla II. o pětadvacetileté periodě Svatých roků, které trvá dodnes. Ten letošní – v roce 2025 – je tedy asi dvacátý pátý (nepočítáme-li mimořádná a tematická jubilea).

Jaroslav Pejša

Seriál: 120“ o liturgii

Slavení eucharistie

(25) Otče náš

Otče náš, Pater Noster, modlitba Páně, modlitba stará jako samo křesťanství. A proč že je vlastně ve mši svaté?

Modlitba Otče náš je prvním z obřadů, které nás mají bezprostředně připravit na přijetí těla Kristova. První zmínky o modlitbě Páně ve mši svaté pocházejí už ze čtvrtého století. Církevní otcové tehdy ve slovech „chléb náš vezdejší, dej nám dnes“ neviděli jen prosbu o pokrm pro tělo,

ale také vyprošení eucharistie, skutečného chleba života, který nás sytí pro život věčný.

Čtvrtou prosbu modlitby Otče náš „chléb náš vezdejší, dej nám dnes“ Tertulián ve třetím století vztahuje na Krista a říká: „Kristus je náš chléb. Když tedy prosíme o náš každodenní chléb, žádáme, abychom žili bez ustání v Kristu a patřili k jeho tělu.“ A o necelé století později svatý Ambrož připomíná, že se jedná o chléb na každý den. O chléb, který si vyprošujeme právě dnes. Přijímáš-li tento chléb každý den, je pro tebe každý den toto „dnes“.

Nejinak to vidí také svatý Cyprián, který říká: „Každý den prosíme, aby nám byl dán chléb, to je Kristus. Abychom, když žijeme a přebýváme v Kristu, nebyli zbaveni jeho životodárného působení.“ Prosba, kterou vyslovujeme při modlitbě Otče náš, je jistým způsobem vyslyšena a naplněna ve svatém přijímání. V modlitbě Páně tedy žádáme o každodenní chléb, který nám křesťanům připomíná chléb eucharistický. V modlitbě Páně se rovněž prosí za očistění od hříchů, aby tak svaté věci mohly být dány skutečně svatým.

P. Petr Soukal

Pro časopis Bartoloměj přepsal Martin Prokop

Věděli jste o nových varhanách v Kolíně?

Aristide Cavaillé-Coll (1811–1899) byl ve své době nejen vynikající stavitel varhan, ale také vědec-vynálezce. Cokoliv pomohlo k vylepšení nebo zjednodušení konstrukce varhan a také vlastní hry na varhanách, to vše Cavaillé-Coll použil.

V návaznosti na inspirativní architekturu gotického chrámu byla pro kolínské varhany zvolena koncepce francouzského symfonického nástroje, stylově co nejvěrněji čerpajícího z odkazu slavného varhanáře Aristide Cavaillé-Colla, kterého varhany zdobí také slavnou Notre Dame v Paříži. Nelehkého úkolu se zhostily české varhanářské dílny Dlabal-Mettler a Kánský-Brachtl spolu s intonérem Helmuthem Grippentrogem z Helsinek. Do zrestaurované varhanní skříně vestavěly v letech 2021–2023 třímanuálový nástroj na zásuvkových vzdušnicích s celkem 47 znějícími rejstříky a 2833 píšťalami. Mechanická hrací traktura je u strojů G.O. a Récit opatřena Barkerovými aparáty, hrací stůl je vybaven paměťovým zařízením „Setzer“. Finální intonace varhan byla dokončena

na jaře 2024 a nástroj byl požehnan při slavnostní bohoslužbě 26. května 2024 Mons. Janem Baxantem, emeritním biskupem litoměřické diecéze a v letech 1997–2000 kolínským farářem.

Od chvíle požehnání varhan se v chrámu sv. Bartoloměje konalo několik varhanních koncertů a byla zorganizována také soutěž mladých varhaníků z konzervatoří a vysokých škol. Stovky návštěvníků a posluchačů mohly vyslechnout varhanní skladby francouzské i jiné provenience v podání vynikajících varhaníků prof. Jaroslavy Tůmy, Pavla Kohouta, Vladimíra Roubala, či Přemysla Kšici. Mnozí další odborníci přijíždějí do Kolína, aby „vyzkoušeli“ francouzské varhany na kůru u sv. Bartoloměje. Všichni jednohlasně potvrzují, že tento královský nástroj se vyvedl jak po zvukové tak po řemeslné stránce. V roce 2025 tady očekáváme další varhaníky (např. Prof. Nathan Laub). Prof. Jaroslav Tůma nahrál na kolínských varhanách na konci roku 2024 CD pod názvem Hommage à Aristide Cavaillé-Coll. Jeho inaugurační koncert ze dne 12. června 2024 je možné vidět na YouTube kanálu.

Ján Halama SVD

OKÉNKO DO FARNÍ CHARITY

Milí přátelé kolínské charity,

rád bych Vás informoval, že v termínu 1. až 14. ledna proběhne tradiční Tříkrálová sbírka, které se bude opět naše charita účastnit. Tříkrálová sbírka je největší dobročinnou událostí v České republice, zároveň bude slavit již 25 let svého fungování. Výnos sbírky je rozdělen podle pevně daného klíče takto: 65 % vybraných prostředků se vrací charitám, které je vykoledovaly, 15 % je určeno na velké diecézní projekty, 10 % na rozvojovou pomoc v zahraničí, a do krizového fondu, odkud jsou prostředky uvolněny při mimořádných událostech u nás i ve světě, 5 % využije na své projekty Charita Česká republika, 5 % tvoří zákonné režie sbírky.

Výtěžek sbírky tak skutečně pomůže charitnímu dílu v Čechách, tak i v kolínské charitě. Našich záměrů je totiž několik – tři čtvrtiny prostředků plánujeme využít pro fungování Centra Kohoutek, kde každoročně pomůžeme zhruba 450 lidem – matkám samoživitelkám, chudým rodinám, seniorům, lidem bez domova a dalším potřebným. Menší část poputuje do Kouřimi, kde několik let spolupracujeme se Spolkem Rozmarýna, který zde obnovuje kouřimskou faru. Zbytek jde do rezervy pro možné krizové sociální/humanitární případy.

A jak přispět? Zejména koledníkům do kasiček (zde upozorňuji, že koledníci koledující pro Tříkrálovou sbírku musí mít kasičky zapečetěné a musí mít průkazku skupiny), je také možné přispět online přes portál www.trikralovasbrika.cz – zde zadat PSČ 28002 a vybrat Farní charitu Kolín.

Budeme moc rádi, pokud byste se chtěli zapojit do samotného koledování! Koledovat mohou i vaše děti, příbuzní a známí – neklademe žádné překážky. Veškeré vybavení a instrukce od nás dostanete, zároveň není potřeba chodit dům od domu, je možné i stát na veřejném místě a mít s sebou například repráček a pouštět koledy. Není také nutné koledovat celé dva týdny, klidně například jedno odpoledne – záleží jen na vašem času. V případě zájmu či jakýchkoliv dotazů se prosím ozvěte naší koordinátorce na telefon 775 195 724.

A také srdečně zveme na Tříkrálové zastavení, které proběhne v pátek 3. 1. od 16 hodin na parkánech u Betléma a následně na Tříkrálový koncert dne 12. 1. od 10:30 v Komunitním centru sv. Zdislavy (po mši u sv. Víta).

Sestry a bratři, závěrem bych vám chtěl moc poděkovat za přízeň a podporu kolínské charitě v tomto roce. Jsme sice malou charitou, ale za to s velkým dopadem pro kolínské potřebné. A bez vás dobrovolníků, farníků a kolínské farnosti bychom mohli zavřít krám.

Za tým kolínské charity vám všem přeji krásné prožití vánočních svátků a do nového roku hodně zdraví, štěstí a Božího požehnání.

Petr Zavřel

ÚVODNÍ SLOVO K ZALOŽENÍ NADACE

Vážení přátelé,

naš rod Hrubých z Gelenj se usídlil na Kolínsku v roce 1794, kdy můj prapradědeček Leopold Hrubý koupil panství Červené Pečky. Prožili jsme v tomto kraji i na Kutnohorsku mnoho dobrého i zlého.

Díky pracovitosti a vztahu k podnikání jsme dali práci mnoha lidem. Zemědělská a lesní výroba, pivovar, cihelna, ale i světoznámé orchideje, to vše přispívalo k hospodářskému rozkvětu, který přinášel obživu rodinám našich zaměstnanců. Moji předkové měli vždy silné sociální citění. Pomáhali potřebným, nemocným, chudým a zejména dětem.

Víra v Boha byla pevnou součástí našich životů. Rodiče byli patroni několika kostelů a podporovatelé farních společenství.

Členové naší široké rodiny byli humanisty, diplomaty, vojáky, státními úředníky i poslanci Říšské rady ve Vídni, ale také v 50. letech minulého století kopáči, traktoristy i vězni. Za všech okolností však byli oddanými vlastenci, a tak beze zbytku naplňovali rodové heslo „Bohu a vlasti“.

Řízením osudu a boží vůli náš rod na tomto světě končí. Přála bych si, aby vzpomínky na nás zůstaly, a proto jsme se s bratrem Bedřichem rozhodli založit nadaci „Rodiny Hrubých z Gelenj“, která naše finanční prostředky získané za mnoho let vrátí především do záchrany kostelů, symbolů křesťanství, víry, naděje i lásky k této části naší krásné vlasti. Tímto naplňujeme i vůli našich zesnulých rodičů a sourozenců Jaromíra, Marie, Alžběty a Anny.

Věřím, že i vy podpoříte naši společnou vůli a budete činností nadace k naplnění jejího účelu pomáhat každý dle svých možností.

Bohu díky,

Karla a Bedřich Hrubých z Gelenj

WWW.NADACEHRUBYCH.CZ

MORÁNY, 18.2.2024

ČÍSLO ÚČTU: 6684010329/0800

Ze starých farních kronik

V tomto čísle se budeme znovu věnovat dlouhému zápisu ve farní kronice popisujícímu hledání, průzkum a následnou rekonstrukci velké krypty pod presbytářem kostela sv. Bartoloměje. Připomeňme, že posledně jsme se v popisu událostí dostali až k otevření krypty a nálezů cenných malovaných rakví dne 13. 11. 1960. Zápis poté pokračuje:

„15. listopadu se sešla komise složená ze zástupců archeologického ústavu, krajského památkového střediska, okresu, města a děkanského úřadu. Archeologové prohlásili, že to pro ně je bezcenné, neboť se jedná o nález ze XVI. století, zástupce krajského památkového střediska se vyslovil o tom podobným způsobem, když prohlásil, že to nic památného není a proto aby se to dalo zazdíť. Ostatní zástupce do jednání celkem nezasáhli a tak jednání skončilo.

Kaplan P. Alois V. Kubý se však nevzdal svého cíle. Ke svým úvahám přizval si bratry Ladislava a Jana Kamarýta, jejichž pomoc nejdříve odmítl, neboť byl ovlivněn zaujatou osobou. S nimi počal kaplan uvažovat o zpřístupnění krypty a její úpravě. Rovněž byly vysloveny domněnky o zasypaném vchodu, kam asi vede. Byly dohady, že zřejmě bude to vchod do jiné hrobky. Proto se začalo uvažovat o vyklizení hrobky od rakví a těl, aby se mohlo pokračovat ve výzkumu. Za tím účelem byl požádán archeologický ústav o vyslání antropologů, čemuž bylo vyhověno. Pro odborníky z archeologického ústavu byl připraven nocleh v hotelu Savoy, což zajistil kaplan.

Vlastní vyklizení krypty bylo provedeno dne 12. prosince 1960. Ráno k osmé hodině přivezlo auto dvě pracovnice a krabice k ukládání pozůstatků. S prací bylo započato po 8. hodině. Pracovali P. Alois V. Kubý spolu s Janem Kamarýtem a dvěma pracovníci z antropologického oddělení archeologického ústavu v Praze. Kostí byly ukládány do krabic, ty byly opatřeny čísly. Po tomto se přikročilo k vynesení jednotlivých prken rakví, která byla ozdobena malbami spolu se všemi zachovalými tabulkami. Prkna rakví byla očíslována čísly krabic s pozůstatky zemřelých. Nálezy předmětu tabulek, křížků a ostatních věcí byly dávány do velkých sáčků, které byly rovněž číslovány dle krabic. Odpoledne se zúčastnil prací i církevní tajemník. Práci v kostele přihlížela řada občanů.

Večer byly všechny pozůstatky v krabicích a prkna rakví byla uložena ve věži – zvonici v bývalé Svobodově knihovně, kde jim byla zajištěna potřebná vlhká temperatura. Prkna totiž by jinak podlehla rychlému vysychání a praskání. Jak ukázala zkouška, rozpadla by se v trosky. Uklízení prken rakví zúčastnil se kaplan P. Alois V. Kubý, Jan a Ladislav Kamarýtové a Bohumil Honejsek. Trvalo to do 19. hodiny večer.

Po osmé hodině začalo se sondou vzadu ve vchodu směrem k hlavnímu oltáři, vchod nebyl po 400 let zazděn a byla za ním jen kompaktní hlína. Byly hledány pozůstatky krypty Ducha svatého, o které jsou písemné zmínky z r. 1366, 1382 a 1401. Po opatrných sondách, při kterých nebyly zjištěny žádné nálezy, prokopána chodba směrem východním k hlavnímu oltáři v délce 2 metry. Kromě masivní půdy (hlíny) stále nic nenalezeno. V 1 hodinu po půlnoci zanecháno práce dole a provedena sonda v ochozu u oltáře, kde mezi zídou a dlažbou byla po několik let hluboká mezera v šíři 1 cm. Nebylo však nic nalezeno, kromě základu Parléřova pilíře a zbytku starších základů z r. 1260. Všech těchto prací se zúčastnili kaplan P. Alois V. Kubý, Jan a Ladislav Kamarýtové, stavitel Jan Hůla, Ing. Slaviček, pan Řepka a Bohumil Honejsek. Sonda v ochozu byla zakryta a pracovníci se vrátili zpět do krypty, kde pokračovala sonda východním směrem. Ráno ve 2.30 hod. konečně se začala sypat suchá suť a za ní se objevilo zdivo z velkých hrubých kamenů, spojované maltou se zrnky špatně vyhašeného vápna nažloutlé barvy. První dojem byl, že se jedná o raně gotické zdivo, patrně krypty svatého Ducha. Bylo již ráno, když byla práce zastavena a všichni zúčastnění šli každý do svého zaměstnání bez jediné hodiny spánku. Při pozdějších průzkumech nalezeny dva pohřby porušené kopáním základů pro kryptu a dva fragmenty nádob, jeden s vrytou ozdobou. Nynější odhad nálezu Archeologickým ústavem ČSAV je tento: kostry jsou z doby raně křesťanské, střepy nádob z X. století, zdivo patrně z doby předrománské a bylo použito ve XIII. století pro budování krypty.

Příští pokračování prací mělo být stanoveno na 15. ledna 1961. Od kopání a otevření presbyteria bylo zatím upuštěno a Jan Kamarýt, který si vzal na tento termín zbytek dovolené, započal s úpravou krypty. Nejříve oba bratři spolu s P. Aloisem V. Kubým navrhli řešení úpravy hrobky, její osvětlení, úpravu schodů, umístění rakví, zhotovení nápisů a všechny podrobnosti. Zároveň vypracovali model rekonstruované krypty

provedený do všech detailů a tento osvětlený model, opatřený příslušným nápisem byl umístěn pod obrazem svatého Prokopa na levý pilíř před vítězným obloukem s kasičkou pro dobrovolné příspěvky na rekonstrukci krypty.

Protože bylo již jisto, že alespoň některá z uložených prken rakví se uchovají, započali bratři Kamarýtové s úpravou krypty. Nejprve byla krypta vyčištěna od všech zetlelých zbytků dřeva za pomoci p. Honejska a Karla Nerudy. Terén hrobky byl urovnán, přičemž značný spád terénu směrem k východu byl zmírněn asi 20 cm vysokou navážkou. Důstojný pan kaplan opatřil mezitím maltu, kterou přivezl p. Honejsek. Byla provedena elektrická instalace a potom omítl J. Kamarýt obě čelní zdi krypty, které nesly na sobě zbytky omítky. Po omítnutí bylo započato se zděním zídek pro postranní stupně k uložení rakví. Ulička uprostřed byla stanovena v šíři 120 cm pro návštěvníky hrobky. Od otce K. Nerudy byly získány staré ručně dělané cihly z bouračky, které se musely čistit. Po vyzdění zídek byly dlážděny stupně, když předtím provedena izolace lepenkou dehtovou a suchou škvárou. Po ukončení této práce byla zatím hrobka opuštěna, aby zednická práce mohla zaschnouti. Bratři Kamarýtové se vrátili k uskladněným prknům malovaných rakví, uloženým v bývalé knihovně ve věži. Nejprve byly shledány alespoň u několika rakví části, které k sobě patří. Přesto, že jsme se snažili prkna číslovat, některé rakve byly při barbarském rabování krypty tak rozházené, že teprve nyní se hledalo, co k čemu patří. Patrně také některá prkna byla již v r. 1909 odnesena. Na tomto místě sluší vzpomenouti celé záležitosti chatrných prkének rakví, které pro svoji výzdobu lidových řemeslníků a umělců proslavily kolínskou kryptu široko daleko. Je třeba zde říci pravdivě, že nescházelo mnoho a z celé krypty se nezachovalo téměř nic. Komise, která se sešla, jak výše řečeno, dne 15. listopadu 1960 a byla složena ze zástupců odboru školství a kultury ONV i MěNV, muzea, církevního tajemníka, a které jsem byl přítomen i já, Jan Kamarýt, i můj bratr Ladislav a jiní, usnesla se na tomto: „Poněvadž krypta jest pohřebištěm významných kolínských občanů, budou pořízeny z komunálních podniků rakve, nejlépe kovové, a do nich pak budou zde nalezené kosti uloženy. Ostatek, prkna rakví, vyjímaje pohřební tabulky, bude pak vhozen do jámy na bývalém hřbitově.“ Na připomínku moji a bratrovu o provedení dokumentace a o tom, že by stálo za pokus, alespoň některá prkna zachovat, bylo odpověděno:

„Dokumentace se doporučuje, ohledně opravy se však těžko najde člověk, který by se nebál s prkny pracovat, ani kdyby se mu pořádně zaplatilo. Ani restaurátor, ani nikdo z komunálních podniků (!)“.

Prkna při vyklízení krypta byla zachována jen proto, že téhož dne, tj. 12.12.1960 bratři Kamarýtové jsme požádali důstojného pana kaplana, aby nám dovolil prkna určená k zničení si vzít a provést zkoušky k jejich buď zachránění nebo alespoň k pořízení kopií. Důstojný p. kaplan nejenže nám prkna daroval k tomuto účelu, ale i sám nám je pomáhal odnášet.

A ještě zde uvedu názory odborníků z památkové péče z Prahy. Fr. Kubec, ředitel Krajského střediska státní památkové péče, prohlásil: „Jedná se o charakter lidové malby lokálního významu nijak zvlášť cenné.“ Architekt Sokol ze Státního ústavu památkové péče prohlásil kategoricky: „Bez cenné, zakopat!“ Přes tyto posudky na žádost Dr. Vítkové provedl můj bratr Ladislav podrobnou fotografickou dokumentaci celé krypty. Dp. kaplan pak uvědomil Etnografický ústav Československé akademie věd a během dalších dní přijel odtamtud Dr. Scheufler, který se o malbách vyjádřil velmi pochvalně: „Jest to dle mého úsudku jedinečně zachovalý soubor maleb lidových řemeslníků od období renesance přes barok až po rokoko. Bylo by záslužné, kdyby se podařilo toto zachovat alespoň v kopiích.“

Dokončení v příštím čísle.

Martin Křídlo

Chrám sv. Bartoloměje očima farníků

V září loňského roku jsme na stránkách Bartoloměje nadhodili myšlenku výstavy ve farním komunitním centru, kterou bychom mohli nazvat Chrám sv. Bartoloměje očima farníků. Výstava našich fotografií našeho chrámu. No, zatím se mnoho fotografií nesešlo, ale neztrácíme naději. Pokud ve vašich albech či v hloubi vašich počítačů leží nějaký zajímavý snímek z poslední doby (či i o něco starší), na který jste hrdí, pošlete ho. Stačí jeden, dva. Můžete ho poslat e-mailem na adresu jaroslavpejsa@seznam.cz.

KALENDÁŘ AKCÍ V PROSINCI 2024

Kostel sv. Bartoloměje bude **o Vánocích pro veřejnost otevřený** – 25. 12., 26. 12., 28. 12., 29. 12., 31. 12. 2024 a 1. 1., 4. 1. a 5. 1. 2025 vždy v době **14.00 – 17.00 hod.**

4. leden 2025 (sobota) – Tříkrálová sbírka. Malí koledníci z naší farnosti budou v Kolíně v terénu od 9 do 12 hod.

12. leden 2025 (neděle) – Tříkrálová sbírka. Skautský oddíl bude koledovat v Kolíně od 12 do 16 hod.

Krátké zprávy

V pátek 17. ledna 2025 od 20 hod. se ve Starých lázních uskuteční již třetí ročník Farního plesu. Lístky jsou k zakoupení za 350 Kč (cena zahrnuje i drobné občerstvení) na faře, ve Vinotéce u Tomšů (U Křižovatky 90) a ve Zlatnictví Jan Hora (Pražská 3). Vstupenky je možné rezervovat také on-line, podrobné informace naleznete na:

www.farnostkolin.cz/ples/. Farní ples organizuje spolek Pro Bartolomeo z.s. a Římskokatolická farnost kolín. Hlavní partner: RENGL

V neděli 22. prosince skauti z 84. oddílů skautů Kolín přinesli Betlémské světlo do chrámu sv. Bartoloměje, do zálabského kostela sv. Víta, do kostela sv. Vavřince ve Velimi, do kostela Nanebevzetí Panny Marie v Pňově a do kostela sv. Václava v Nové Vsi.

V sobotu 21. prosince se ve farním komunitním centru konala adventní duchovní obnova zakončená mší svatou ve 12 hod. v kostele sv. Bartoloměje. Duchovní obnovu vedl P. Metoděj Vojtěch Němec OP, farní vikář farnosti u sv. Jiljí.

V neděli 15. prosince se v chrámu sv. Bartoloměje uskutečnil Adventní koncert manželů Radových a Markéty Zemkové. U venkovního betléma současně probíhal prodej výrobků farní charity a u vedlejšího stánku spolek Pro Bartolomeo poprvé veřejnosti nabídl ke koupi tašku s motivem chrámu sv. Bartoloměje či vánoční punč na zahřátí.

V neděli 8. prosince farní mládež připravila pro děti ve farním komunitním centru již tradiční mikulášskou besídku.

Na Červenou středa 27. listopadu, kdy si lidé na celém světě připomínají pronásledované pro víru, do Kolína zavítal Mons. Václav Malý, pomocný biskup pražský. Na Karlově náměstí představil nejvýznamnější ohniska omezování svobody a víry, až po otevřený útlak. Před svým proslovem na náměstí navštívil Mons. Malý kolínskou radnici. V rozhovoru s paní místostarostkou Ivetou Mikšíkovou a s místostarostou Romanem Šulcem se Václav Malý zajímal, jaké jsou radosti i strasti obyvatel našeho města. V rámci setkání oba místostarostové ukázali Václavu Malému obřadní síň kolínské radnice. Mons. Malý se aktivně zajímá o situaci pronásledovaných pro víru ve světě. Na náměstí mluvil o situaci v jednotlivých zemích obecně a také z vlastní zkušenosti. Po setmění vystoupil na náměstí pěvecký sbor Surikata Gospel.

Eucharistická adorace se koná vždy v pondělí, středu a čtvrtek od 11:00 hod. v kostele Nejsvětější Trojice v Kolíně.

Modlitby otců se konají každé první pondělí v měsíci v 19 hodin ve farním komunitním centru.

Modlitby chvál probíhají každý čtvrtek od 19 hod. ve farním komunitním centru.

Stále probíhá přihlašování na dětský letní farní tábor 2025. Bližší informace o farním táboře a přihlášku naleznete na farním webu www.farnostkolin.cz/prihlasovani-na-letni-detsky-tabor/

a na Facebooku. Vzhledem k velkému zájmu organizátoři letos připravili dva turnusy, a to v termínech od 27. července do 2. srpna a druhý od 3. srpna do 9. srpna. Můžete se těšit na bohatý program plný her, zábavy, zážitků a dobrodružství s kamarády, ale i poučení a modlitby, a to v krásném a dobře známém prostředí františkánského kláštera v Zásmukách. Předpokládaná cena tábora bude 2900 Kč za osobu.

Martin Prokop

Organizuje
Římskokatolická farnost Kolín
a Pro Bartolomeo z.s.

Hlavní partner:
REGL

Farní

Staré Lázně Kolín

ples

17. 1. 2025
20 hod.

Výtěžek bude věnován Nadaci rodiny
Hrubých z Gelenj „Bohu a vlasti“,
která shromažďuje prostředky
na obnovu kostela Narození Panny Marie
v Červených Pečkách.

ONLINE REZERVACE
farnostkolin.cz/ples

HRAJE ECHO 91

VSTUPNÉ 350 Kč

(cena zahrnuje drobné občerstvení)

MÍSTA PRODEJE VSTUPENEK V KOLÍNĚ

Fara, Brandlova 25

Vinotéka u Tomšů, U Křižovatky 90

Zlatnictví Jan Hora, Pražská 3

PŘÍBĚHY Z HISTORIE VELTRUBSKÉ FARNOSTI

P. František Kubín

František Kubín nastoupil do veltrubské farnosti jako administrátor již 23. srpna a instalován byl 21. října **1883**. Ihned při nástupu si vymohl poměrně rozsáhlou opravu fary, kterou patronátní úřad vedený dědici hraběte Alexandra ochotně přislíbil a nechal provést. Opraveny byly střechy hospodářských stavení, střecha fary, vjezd do fary, provedeny nátěry oken a dveří a fara byla vymalována, a vše bylo hotovo před jeho instalací na faráře veltrubské farnosti. Patronátní úřad za tyto práce zaplatil asi 600 zlatých. Ze záduší byly provedeny drobné opravy střechy na kostele a P. Kubín se pustil do úpravy farské zahrady, na kterou mu patron přispěl polovinu potřebné částky.

Patron mu povolil i nadlepení 100 florinů ze zádušního majetku, které pobíral i P. Cvrček, ale místodržitelství to zamítlo. Navíc byla v roce 1884 fara i celé beneficium zatíženo daní, od které bylo až do tohoto roku osvobozeno. Dědicové hraběte Alexandra byli ve srovnání s baronem Steigrem velmi štedří a přístupní každému jednání, a navíc potřebovali, pokud možno co nejdříve, obsadit farnost v této době již s nevalnou pověstí. P. Kubín přišel do Veltrub dobrovolně, dle jeho vyjádření proto, že byl blíže svému rodišti.

Ihned po své instalaci se rozhodl organizovat farní život a zapojit co nejvíce lidí. Domluvil se s řídícím učitelem Václavem Mašínem (ve Veltrubech již byly dvě třídy), aby založil mužský chrámový sbor a nacvičoval chorální zpěvy. To již trochu narazil, nikomu se do toho nechtělo. Přesvědčoval při kázáních i osobně všechny muže, a po velkém úsilí se v listopadu podařilo založit sbor o deseti mužích. Za tento počín již sklidil kritiku od některých (již z dřívějšíka známých) osadníků, ale domníval se, že „duševní lenost a hloupost myslí pomine a převalná většina ospalců se probudí“.

Ihned při první návštěvě kostela mu padl do oka chatrný a ne příliš vzhledný Boží hrob a rozhodl se, že do této akce zapojí širokou veřejnost místních osadníků. Za 250 florinů objednal nový Boží hrob z mozaikového skla a vyhlásil sbírku, kterou také sám prováděl. Chodil po vsích od domu k domu a všude vysvětloval a žádal o příspěvek. Nejvíce vybral

ve Veltrubech, v Hradištku přispěli pouze dva sedláci a ve Velkém Oseku nedostal ani krejcar. Podařilo se mu vybrat 207 florinů, což jej (hlavně ve Veltrubech) příjemně překvapilo, a domníval se že zbytek vybere ve druhé sbírce poté, až všichni nový Boží hrob uvidí. Od již známých osadníků schytl kritiku mnohem důraznější, z Velkého Oseka nelenili, a pomluvili jej v kolínských novinách a při druhé sbírce nevybral ani krejcar, pouze se mu po dlouhém přesvědčování podařilo přemluvit obecní konšele ve Velkém Oseku a obec mu přispěla 20 florinů.

V říjnu se při velkém větru ulomil dřevěný kříž na hřbitově. P. Kubín nechal zhotovit kovový kříž s kamenným podstavcem, který stál 69 zlatých a 45 krejcarů, ale poučen problémy z předchozí akce, již novou sbírku nevyhlásil. Pokusil se přesvědčit místní obyvatele, aby prostřednictvím sbírky vybrali peníze na zhotovení pomníčku k hrobu P. Cvrčka, ale ode všech přišlo odmítnutí. Pomníček z bílého mramoru nakonec na prosbu místního úředníka patronátního úřadu nechali zhotovit a 100 zlatých zaplatili dědicové hraběte Alexandra v roce 1885.

Při svátku Těla a Krve Páně se vždy konal průvod po vsi. Na žádost výboru, (především 1. radního) bylo dohodnuto, že průvod Božího Těla se bude jeden rok konat ve Velkých Veltrubech a další rok v Zajezeří. V roce 1884 byly na řadě Velké (dolní) Veltruby. Proti tomu se ale postavil chalupník Jandák u jehož domu vždy býval jeden oltář. Přemluvil svého bratra, postavili oltář u jejich domu a slavili „svoji“ slavnost Božího Těla ve stejnou dobu, kdy probíhala ve Velkých Veltrubech. Modlili se zde a stříleli z hmoždířů, a po skončení šli do hospody, kde přemlouvali sousedy, aby se knězi nějak pomstili.

V lednu 1883 si P. Cvrček vyjednal, že za vyučování náboženství ve Velkém Oseku bude dostávat příspěvek od c.k. okresní školské rady v Kolíně roční příspěvek 26 zlatých 25 krejcarů, a od obce Velký Osek 80 zlatých jako příspěvek na cestování. Ve Velkém Oseku vyučoval náboženství ve dvou třídách, každou třídu jeden den v týdnu. V lednu 1884 žádal P. Kubín o totéž, ale od okresní školské rady dostal zamítavou odpověď a od obecního výboru ve Velkém Oseku nedostal odpověď žádnou. Podal stížnost na Velký Osek ke kolínské radě, která obecním zastupitelům nařídila, aby se knězem dohodli. Radní přijeli na faru, ale k dohodě nedošlo a dohadování se táhlo až do června. V červenci rozhodla c.k. školní rada, že refundace bude činit 50 zlatých, což odmítnul P. Kubín jako naprosto nedostatečné a sdělil školní radě, že pokud

příspěvek na dojíždění do Oseka nepokryje náklady na dovoz, nebo pokud osadníci z obce dovoz nezajistí, nemůže tam náboženství vyučovat. Navíc upozornil školní radu, že velkoosečtí radní při jednání o refundaci zatajili velkou část příjmů do obecní pokladny. Obec odporovala až do 5. září, ale když bylo zřejmé, že P. Kubín neustoupí, přivolila, že se o dovoz postará. Okresní rada po zjištění skutečných obecních příjmů nařídila obci, že povoz musí být tažený koňmi, musí být slušný a majitel povozu musí za každou cestu dostat 2 zlaté z obecních peněz. Toto nařízení rozlobilo velkoosecké radní a poslali jako povoz hnojní vůz. Od P. Kubína odešla další stížnost na c.k. okresní školní radu, a po další urgenci školní rady se vše urovnalo.

Josef Sixta

SLOVNÍK KŘEŠŤANSTVÍ

Tentokrát začneme s názvy osob v církevních řádech, kongregacích a společnostech.

abatyše - /**priorissa**/ z aram. *Abba*, „otec.“ Představená ženského kláštera v některých řeholních (monastických) řádech katolické církve (např. benediktinky). Právo volit abatyši mají všechny řeholnice s řeholními sliby. Abatyše bývaly původně voleny jen doživotně, později, zejména od 16. stol. na dobu určitou, nejčastěji na dobu tří let. Doživotně zvolená abatyše musí obdržet i benedikci neboli žehnání (od představeného, který je k řízení volby oprávněn, tj. biskup nebo opat); poté bývá slavnostně uvedena do svého úřadu. Nově benedikované abatyši se předávají řádová pravidla (řehole), prsten a berla (dříve i pektorál, který se nosil zavěšený na šňůře nebo řetězu na prsou a v některých řádech i korunka). Abatyše je povinna bdít nad zachováváním řehole a oprávněna udělovat řeholnicím v mezích řeholí příkazy o životě klášterním, provinilé řeholnice napomínat a spravovat klášterní majetek.

arciopat - **1.** představený několika mužských klášterů, v jejichž čele stojí jiní opati. Jeho pravomoc však neruší pravomoci opatů jednotlivých klášterů; **2.** představený jednotlivé řádové kongregace (provincie), např.

v řádu benediktinů; **3.** titul opata, jehož opatství obdrželo od papeže čestný titul arcipostavství.

bratr – Lat. *frater*. V širším smyslu: podle slov Pána Ježíše jsou bratry všichni lidé, protože všichni jsou syny Božími. V užším smyslu: Bratry jsou osoby spřízněné svazkem krevního (tj. když mají stejné rodiče) nebo duchovního příbuzenství (tj. když žijí společně v některém církevním řádu, kongregaci nebo společnosti; to jsou tzv. bratři řeholní).

cellarius – /**provizor**/ z lat. *cella*, „sklep“, „spižárna“. Řeholník, který má na starosti prostředky k stravování členů kláštera. V některých řádech sklep mistr, tj. správce sklepa, z něhož denně vydává potřebné nápoje. U benediktinů mnich zvolený k tomu, aby vedl správu časných záležitostí kláštera.

Jan Vosáhlo

BOHOSLUŽBY O VÁNOCÍCH 2024

31. 12. 2024 úterý	ZAKONČENÍ OBČANSKÉHO ROKU	8:00 16:00	Nejsv. Trojice, Kolín Sv. Bartoloměj, Kolín
1. 1. 2024 středa	SLAVNOST MATKY BOŽÍ PANNY MARIE, NOVÝ ROK	8:00 8:00 8:00 9:30 9:30 10:30 11:00 17:00 18:00	Sv. Bartoloměj, Kolín Velim Velký Osek Sv. Vít, Kolín-Zálabí Pňov-Předhradí Červené Pečky Ovčáry Nová Ves Nejsv. Trojice, Kolín
6. 1. 2025 pondělí	SLAVNOST ZJEVENÍ PÁNĚ	8:00 9:30 18:00	Sv. Bartoloměj, Kolín Sv. Vít, Kolín-Zálabí Sv. Bartoloměj, Kolín

Bartoloměj – farní časopis. Vydává Římskokatolická farnost Kolín, Brandlova 25, Kolín.
Na vydání spolupracovali: Ján Halama, Martin Křídlo, Jaroslav Pejša, Martin Prokop, Tomáš Pavela.

P. Ján Halama: tel.: 604 294 247, e-mail: farnost-kolin@volny.cz

• e-mail: farninoviny.kolin@gmail.com • web: www.farnostkolin.cz • FB: facebook.com/farnostkolin

Číslo účtu farnosti: 3252369369/0800, variabilní symbol pro dárce: 1211638 (dle evangelia sv. Lukáše 6,38) případně v poznámce uvést: *dar pro farnost* (nebo jiný účel).

Fotografie na titulní straně: Papež Bonifác VIII. vyhlašuje v roce 1300 Svatý rok. Giottova freska v Lateránské bazilice v Římě. Archiv autora příspěvku Svaté roky.